

Gerben Hulsman: 'Het vijf keer per dag draad verzetten kost tijd, maar het is wel heel ander werk, je bent lekker buiten'

Hulsman boert op een pachtboerderij met 44 hectare waarvan 42 hectare huiskavel. De grondsoort is grotendeels veen en er zijn enkele percelen met zandgrond. Hulsman is gestopt met maisteelt en verbouwt sinds dit jaar louter gras. Op het ouderlijk bedrijf in Holten fokken zijn ouders en broer het jongvee vanaf vier maanden op, zodat Gerben zich kan toeleveren op het volmaken van de 680.000 kg melkquotum. 'Ik verwacht dat dat moet lukken met 95 tot 100 koeien. Tot vorig jaar hadden we 75 koeien, maar de productie is nu gemiddeld gedaald tot 23 kg met 4,50% vet en 3,57% eiwit.' De productiedaling schrikt Hulsman niet af omdat hij nu juist tegen erg lage kosten melk levert. 'De loonwerkkosten zijn fors gedaald omdat we dit jaar nog maar 35 hectare hebben ingekuuld, de rest hebben de koeien opgegeten. Daarnaast voeren we nu veertien kilo krachtvoer per honderd kilo melk. Dat resulteert in 3,55 cent krachtvoerkosten per kilo melk.'

Wennen aan restgras

Het toepassen van pure grazing betekent niet minder werk, zo zijn de eerste bevindingen van Hulsman. 'Ik werk met een stripgraassysteem en verzet vijf keer per dag de draad. Dat kost tijd, maar het is wel heel ander werk. Werk waarbij je lekker buiten bent. Bovendien werk ik eigenlijk nog met twee systemen omdat nog maar dertig procent van de veestapel in het voorjaar afkalfde. Volgend jaar hoop ik dat zestig procent in het voorjaar zal kalven. Het afkalfpatroon afstemmen op het grasaanbod is erg belangrijk.'

Hulsman kiest er vanwege ziekte-insleep en de kennis van de eigenschappen van de eigen veestapel voor om het afkalfpatroon niet via aankoop van koeien aan te passen. Een deel van de koeien is ingekruist met Zweeds roodbont om de vruchtbaarheid te verbeteren en Hulsman melkt met tevredenheid de eerste vaarzen.

Het weiden in lang gras was wel wennen voor Hulsman en hij toont een weide waar de koeien net uit zijn gegaan. Er staat nog relatief veel restgras. 'Hier zijn de koeien al voor de zesde keer in geweest en toch zie je nauwelijks mestpollen. Koeien grazen in lagen, ze eten de top eruit. Het gras onderaan de stengel zakt weg, gaat rotten en vormt een viltlaag. Daardoor droogt de grond niet uit en krijg je extra bodemleven', vertelt Hulsman gedreven. Ondanks zijn enthousiasme en de aandacht voor de natuur is biologisch boeren nog een stap te ver. 'Ik strooi nog kunstmest om bij te sturen in het grasaanbod en nog niet overal is voldoende klaver aanwezig. Ik wil eerst het systeem goed beheersen voordat we eventueel een stap verder gaan.'

Jaap van der Knaap

Gerben Hulsman: 'Koeien eten alleen de top uit het gras'

Melk van gras

Kostprijs als drijfveer

Roelof Steenbeek: 'Vruchtbaarheid is kritische succesfactor'

Het aantal koeien aan het begin van het seizoen en het in de hand houden van de vruchtbaarheidsresultaten zijn volgens Roelof Steenbeek belangrijk voor het slagen van werken met 'pure grazing'.

Er zijn touwtjes gespannen voor de krachtvoerbussen en de spinnenwebben voor de ingang maken duidelijk dat het gebruik van de beide bussen verleden tijd is. 'Al het krachtvoer voeren we in de melkput, tot een maximum van zes à zeven kilogram. De rest moeten de koeien uit het gras halen.' Roelof Steenbeek uit Kampen werkt voor het derde seizoen volgens 'pure grazing' en schroefde de krachtvoergif terug naar een kleine duizend kilo per koe op jaarbasis. Steenbeek kiest heel bewust zijn krachtvoer uit. 'Goed krachtvoer met veel energie zorgt ervoor dat de koe tijdens haar productiepiek niet te ver in de negatieve energiebalans komt. Vruchtbaarheid is de kritische succesfactor van dit beweidingssysteem. Wanneer de koe te veel terugvalt in conditie, zie je dat terug in de vruchtbaarheid.'

Voldoende koeien als sturingsmiddel

De productiepiek is sinds de introductie van pure grazing gedaald. Steenbeek was een productie gewend van 8500 kg melk op jaarbasis terwijl het rollend jaargemiddelde nu ligt op 7029 met 4,24% vet en 3,58% eiwit. 'Je moet wel leren om de productie anders te beleven', vindt Steenbeek. 'Je werkt meer met een bedrijfsproductie, veel minder met de productie per koe. Bij de start van een nieuw seizoen moet je ervoor zorgen dat er voldoende koeien zijn. De hoeveelheid koeien is het sturingsmiddel om het quotum vol te maken.'

Om in een kort tijdsbestek een voorjaarskalvende veestapel te krijgen, verkocht Steenbeek een aantal vaarzen voor export en kocht daar in een gunstige periode afkalfende mrij-koeien voor terug. 'De mrij-koe is een soberdere koe die onder extensieve omstandigheden goed kan presteren en een goed eiwitgehalte geeft', legt hij uit.

Met 65 koeien molk Steenbeek afgelopen jaar 450.000 kg melkquotum vol op veertig hectare pachtgrond. Doordat de koeien vanaf de eerste week april tot halverwege november weiden op de klei-op-zandgrond blijft er weinig gras over om in te kuilen. Afgelopen jaar waren zeshonderd ronde balen van 250 kg ds per stuk nodig om de winterperiode te overbruggen. Steenbeek voert ook in de zomermaanden al een paar kilo kuilgras op stal. 'Het gras dat ik voer in de stal verdringt weliswaar weidegras, maar je merkt dat de koeien toch wat struc-

Roelof Steenbeek: 'Je werkt met een bedrijfsproductie, veel minder met de productie per koe'

tuur nodig hebben wanneer ze volledig in het land lopen.' Graag zou Steenbeek zijn percelen doorzaaien met klaver, maar in de dichte, oude graszode blijkt het lastig voor klaver om aan te slaan. Afgelopen jaar bedroeg het ureumgetal gemiddeld 31, dit jaar ligt dat gemiddeld rond de 25. Steenbeek werkt met stripgrazen en verzet met behulp van een quad – 'onmisbaar bij pure grazing' – vier tot vijf keer per dag de draad.

'Mijn drijfveer om meer uit weidegras te halen is ingegeven door de alsmal lager wordende melkprijs en stijgende kosten', vertelt Steenbeek. 'Ik was vorig jaar blij dat ik weinig geld hoefde te besteden aan voer, loonwerk en brandstof. Mijn krachtvoerkosten lagen op 4,54 cent per kilo melk en met de bewerkingskosten van 23,66 euro per 100 kg melk kon ik me meten met de betere bedrijven van het boekhoudkantoor.' Ondanks de goede resultaten blijft Steenbeek wel nuchter. 'Hier gebeuren geen wonderen. Om het afkalfpatroon te behouden verwacht ik dat we ook jaarlijks vijf of zes koeien zullen moeten afvoeren vanwege slechte vruchtbaarheid. Daarin moet je reëel zijn. Maar we hebben onszelf een doel gesteld om weidegras zo goed mogelijk te benutten. Dat vraagt om een bepaalde werkwijze waarbij wij ons tot nu toe erg goed voelen.'

Jaap van der Knaap

